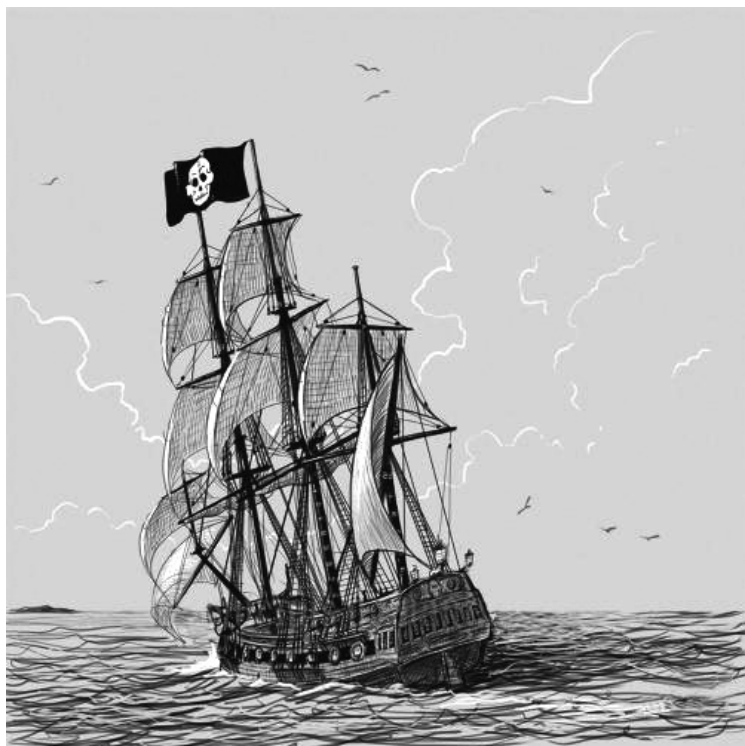

Кевин Скот

ПОД ЧЕРНИЯ ФЛАГ

Истории за знаменити пирати

Издателство
 ПАРИТЕТ

ПОД ЧЕРНИЯ ФЛАГ

Истории за знаменити пирати

Автор: Кевин Скот

Превод: Христо Найденов

Редактор: Яна Загорчинов

Издателство „Паритет“, София

248 стр.

Стане ли дума за пирати, повечето хора си представят еднокрак и едноок главорез със златна обеща на ухото и папагал на рамото. Тези представи са възникнали преди повече от сто години и се тиражират от приключенската литература и киното. Но до каква степен пиратите, създадени от богатото въображение на писателите си приличат с реалните морски разбойници?

Книгата представлява увлекателно историческо изследване на морското разбойничество. Още от първите свидетелства за пирати в античността до „златния век на пиратството“. Авторът проследява как са се формирали пиратските общности, как са живеели и каква е била ролята им в световната търговия и политика. Особено внимание е отделено на биографиите на известните пирати: късметлията Хенри Айвъри, благородния Бартоломю Робъртс, безпощадния Едуард Тийч, с прякор Черната брада, Хенри Морган и други джентълмени с късмет, прославили се както с подвизите си, така и с чудовищните си злодеяния.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbf.com – 20% отстъпка.**

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-664-1

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	5
-----------------	---

Част първа КРАТКА ИСТОРИЯ НА ПИРАТСТВОТО

Пиратите на Древна Гърция	9
Пиратите срещу могъщия Рим	13
Средиземноморските пирати. Хайредин Барбароса	16
Завоевателните походи на готи, вандала и викинги	31
Пиратството в северните морета	38
Откритието на Колумб и възходът на пиратството	43

Част втора БРАТЯТА ОТ КРАЙБРЕЖИЕТО

Всички държави срещу испанците	47
Нещастие, късмет, свобода и зло: пиратството в Карибско море	54
Остров Тортуга, цитаделата на пиратството	65
Дами и флибустери Животът на жените в пиратските градове	81
Йоахим Нетелбек: Как търгували с роби от Африка	90
Жени пирати: Ани Бони и Мери Рийд. Невероятната история на две жени	101

Част трета
АНГЛИЙСКИТЕ КОРСАРИ
СРЕЩУ ИСПАНСКАТА АРМАДА

Франсис Дрейк. Пиратът на Нейно Величество	111
Капитан Кид. Обесеният неудачник	131
Едуард Тийч. Истинската история на капитан Черната брада	144
Бартолому Робъртс. Последният пират от Златния век	155
Хенри Морган. Губернаторът с криминално досие	169

Част четвърта
КОРСАРИТЕ НА ЛЮДОВИК XIV.
ЗЛАТНИЯТ ВЕК НА ПИРАТСТВОТО

Франция и морето	197
Съор дьо Грамон. Съдбата на френския капитан	200
Рене Дюге-Труен. Невероятните приключения на Бретонския корсар	207
Жан Барт. Корсарят, който бил събрат по чашка на Краля-Слънце	215
Робер Сюркуф. Корсарят на Наполеон	222
Жан Лафит. Последният велик американски пират	231
Томас Тю. Пиратът от Роуд Айлънд	238

ПРЕДГОВОР

*И*сторията на пиратството е свързана с процъфтяването на морската търговия в една или друга част на земното кълбо. В Средиземно море първите морски пътища, които развиват търговията и нейния неотменен спътник – пиратството, са създадени много векове преди новата ера. По-късно морските търговски пътища достигат и до Северна Европа и Африка.

Пиратството достига своя апогей през XVI и XVII в. и е изкоренено с усилията на много държави и народи едва преди около век и половина.

Самият термин „пират“ е с гръцки произход. Основава се на глагола peiran – „изпитвам, пробвам, опитвам късмета си в морето“. От него е възникнала латинската дума pirata, която древните римляни са използвали за обозначаване на морски разбойник. Когато пиратите започнали да застрашават властта на великия Рим, те били обявени за изверги, хора извън закона, „врагове на човешкия род“. В същото време в продължение на много векове пиратството в много народи се е смятало за нещо обичайно и дори почетно, както риболовът или морската търговия. То било неразривно свързано с войните, колониалните завоевания и търговията с роби. Някои хора се занимавали с този занаят, защото не са имали друг начин да изкарват прехраната си. Гладът, недоимъкът и трудностите са ги подтиквали към грабеж. Но сред пиратите имало и благородни и богати хора. Като ограбвали търговски кораби и крайбрежни селища, тези отчаяни авантюристи искали да станат още по-богати. Алчността, желанието за военни подвизи и слава ги довели в редиците на „джентълмените с късмет“.

През XIII в. в Европа се появил нов вид морско разбойничество – каперство или корсаринг. За разлика от обикновените пирати, каперите (от немската дума *kapern* – пленявам) и корсарите (от италианската дума *corso* – преследвам) никога не били смятани за престъпници. Те били смели мореплаватели, които по време на война получавали специални лицензи от властите, които им позволявали да нападнат вражески търговски кораби и крайбрежни селища. Тези лицензи се наричали каперски сертификати (известни още като каперски грамоти, комисионни или патенти). В мирно време корабовладелците и капитаните на частни кораби, пострадали от чужди пирати, можели да получат от Адмиралтейството писма за отмъщение, които им давали право на репресия, т.е. на отмъщение. Корсар, който притежавал частна или репресивна грамота, бил длъжен да плава под флага на своята държава и да доставя пленените трофеи (награди) в родното си пристанище. Там специален адмиралтейски съд установявал законността на действията на корсара и след това конфискувал в полза на краля или на върховния адмирал определен дял от заловената плячка – обикновено 7 части. В англоговорящите страни корсарите обикновено се наричали *privatiers* (от латинската дума *private*).

Частното предприемачество се появило в епохата, когато в Европа и извън нея все още нямало многобройни военни флоти и правителствата на отделните държави трябвало да поверят на частни лица – търговци и корабовладелци – въоръжаването на кораби и воденето на война по море срещу поданиците на вражеските сили. При тези условия много предприемчиви пирати бързо разбрали, че е по-изгодно да вършат любимия си бизнес под прикритието на корсари. На първо място, след като си купел лиценз за капер, пиратът автоматично се превръщал от престъпник

в законопослушен гражданин, един вид „морски партизанин“, който носи полза на родината си. Второ, заложеният корсар можел да се надява, че няма да бъде обесен като обикновен крадец, а ще бъде третиран като военнопленник и някой ден ще бъде освободен.

Световната история познава и такъв вид морско разбойничество като рейдърство („държавно пиратство“), извършвано от военни кораби и подводници. Задачата на рейдъра била да унищожи търговското корабоплаване на противника. Типични рейдъри били американците Джон Пол Джоунс, който преследвал британски кораби по време на Войната за независимост, и Рафаел Семес, който по време на Американската гражданска война извършвал нападения на северни търговски кораби с южняшкия крайцер „Алабама“.

Морското пиратство достигнало своя връх по време на колониалните завоевания и произтичащите от тях сблъсъци между развиващите се държави от Западна Европа – Франция, Нидерландия, Англия – и държавите, възникнали в епохата на великите географски открития – Испания и Португалия.

Под лозунгите, родени в началото на XVII в. – „Свобода на търговията“ и „Свобода на корабоплаването“ – англичаните, холандците и французите водели упорита борба срещу търговския монопол, установен от Испания и Португалия в колониите.

Когато новите колониални сили, начело с Англия, се появили на сцената на историята, те си спомнили и оценили определението на древните: *Pirata hostis humani generis*¹, тъй като оттук нататък морското разбойничество се превърнало в сериозна заплаха за тяхната търговия по море. През XIX в. се наложило забраната на пиратството да бъде включена като една от основните разпоредби на международното право.

Тихият океан, или Южното море, както го наричали през XVI-XVII в., след успешните действия на Морган край брего-

¹ Пиратът е враг на човечеството.

вете на Панама, започнал да привлича флибустиерите (морски разбойници или корсари в Карибско море, нападащи търговски кораби на враждебни нации, като Испания. Бел. ред.) с голяма сила.

Съвместна експедиция до западното американско крайбрежие предприели през 1680 г. френски и английски флибустери. Идвайки съответно от Тортуга и Ямайка, те се обединили в Дариенския залив.

След като сключили съюз с индианците от племето москито и се придвижили на запад, флибустерите превзели форт Санта Мария, издигнат от испанците за защита на провлака. С 35 индиански канута, преодолявайки безкрайни трудности, те продължили пътуването си през джунглата и на 19 април достигнали Панамския залив. Действайки с канутата си, те успели да пленят два малки испански ветроходни кораба.

С тези два кораба и канутата флибустиерите се приближили до Панама, която била възстановена, след като била разграбена от Морган десетилетие по-рано. Нападението срещу закотвените испански военни кораби се провалило. Но те успели да пленят два малки кораба. Лидерите били разделени по въпроса как да действат. Една част от флибустерите се върнала през провлака към Карибско море, а друга се насочила на северозапад, за да ограби град Гранада, разположен на брега на езерото Никарагуа. Останалите пирати избрали за свой водач Ричард Сокинс, който проявил голяма храброст по време на пленяването на испански военни кораби край бреговете на Панама. Сокинс се отправил с корабите си към остров Тобаго. Там той превзел няколко испански кораба с ценен товар, пътуващи за Панама. Плячката, възлизаща на около 50 000 реала, била изкупена от испанските търговци веднага.

Част първа

КРАТКА ИСТОРИЯ НА ПИРАТСТВОТО

Пиратите на Древна Гърция

*П*од думата „мореплаване“ Аристотел разбирал риболова и пиратството, които трябвало да бъдат източник на препитание. С думата „пейратес“ гърците обикновено наричали мъжете, които в търсене на приключения и плячка се отправяли в далечни странствания по море; тези странствания най-често се превръщали в ограбване на чужди брегове. Наред с ограбването на крайбрежието често се срещало и ограбване на бедстващи кораби. Присвояването на изхвърлени на брега товари било отдавнашно право на жителите на крайбрежието.

Първите сведения за мореплаване и пиратство достигат до нас от района на Източното Средиземноморие. Финикийците съчетавали широко развитата си морска търговия с пиратския занаят. На остров Сицилия, както и по африканското и испанското крайбрежие, те създали многобройни бази, от които предприемали търговски кампании и разбойнически набези. Те пренасяли сребро от Испания, калай от Британските острови и кехлибар от Балтийско море. Финикийският пурпур, който се извличал от черупките на мекотели, открити край бреговете на Финикия, се радвал на голяма слава и популярност. Когато източниците на пурпур по тези места пресъхнали, финикийците започнали да внасят пурпур от Вавилония и други места.

Историята е съхранила сведения за някои гръцки пирати. Така например, Поликрат (VI в. пр. Хр.) обединил под свое командване пиратска флота от 100 кораба, която му осигурявала пълно господство в Егейско море и по крайбрежието на Мала Азия. След като станал владетел на остров Самос обаче,

*Корабът на Одисей плава край острова на Сирените
(Рисунка върху ваза).*

той престанал да се занимава пряко с пиратство, но изисквал данък от всеки кораб, преминаващ през водите, контролирани от флота му. Веднъж дори завладял правителствен кораб, превозващ богати дарове от египетския фараон Амасис за лидийския цар Крез.

С нарастването на мощта на гръцките градове-държави и появата на военния флот на Атина, който се използвал не само срещу персите², но и срещу морските разбойници, пиратството донякъде отслабнало.

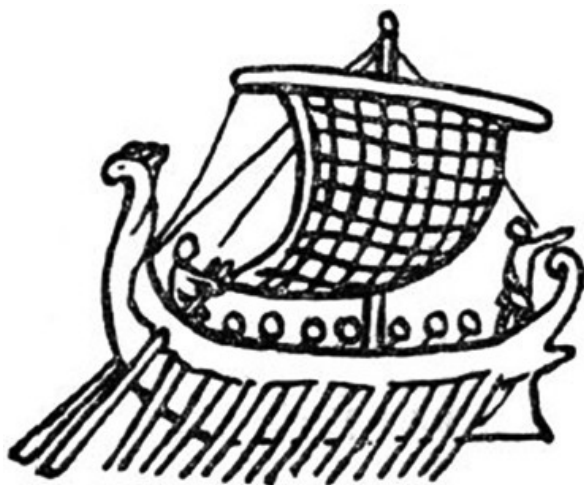
Атина обединила градовете от двата бряга на Егейско море в единен морски съюз. Атинското пристанище Пирея през V и IV в. пр. н. е. се превърнало в търговски център и по този начин в притегателен обект за морските разбойници.

В епохата на Александър Велики неговите адмирали Хегелох и Амфотер се борели срещу пиратите с променлив успех. След смъртта на Александър през 323 г. пр.н.е. пиратските флотилии започват да се появяват отново.

Войниците и моряците, обикновено бедни хора, се завръщали от походите. Много гръцки градове били опустошени, а жителите им – почти напълно изстребени. Оцелелите охотно отивали при пиратите, които с всички средства, на суша и по море, ожесточено се противопоставяли на нарастването на римското управление и влияние.

Някои от пиратите се занимавали с търговия с роби. В онази епоха остров Делос в Егейско море се превърнал в най-големия пазар за роби в Европа; историческите данни сочат, че пиратите предлагали хиляди роби за продан всеки ден. През 69 г. пр.н.е., по време на борбата между пиратите, Делос бил толкова силно опустошен, че загубил предишното си значение.

² За войната между гръците и персите можете да прочетете в книгите на издателство „Паритет“: „Как са живели древните гръци: Омир, спартанците, философите, Александър Македонски“ и „Великите битки в историята. От Маратон до Полтава“.

Кораб с платна и гребла от времето на Цезар (I в. пр. н. е.)

*Търговски кораб в пристанище Остия
(Барелеф, около 200 год. н. е.)*

Пиратите срещу могъщия Рим

*Р*имските пътешествия в ранния период на римската държава се ограничавали до малка част от Средиземно море. По-голямата част от него се контролирала от Картаген. Едва след унищожаването на Картаген (през 146 г. пр. Хр.), настъпило в резултат на Пуническите войни, Рим напълно постигнал господство в морето.

Римското пристанище Остия се превърнало във важен център на оживените морски пътища, по които се транспортирали стоки, оръжия, мирни пътници и воители до всички крайбрежни провинции на империята.

Един от най-важните морски пътища свързвал Рим с южното крайбрежие на Средиземно море, откъдето в столицата на империята се доставяли пшеница от Северна Африка, арабски благоухания, перли и корали от Червено море, памук от Индия, коприна и подправки от Китай. Богатствата, донесени по вода, привлекли вниманието на пиратите.

Гръцките и малоазийските пирати блокирали доставките на зърно от Египет. Цените на пшеницата рязко се покачили. Това предизвикало гладни бунтове на плебейското население. В лицето на понтийския цар Митридат (111-63 г. пр. Хр.) пиратите имали покровител и закрилник. Притежавайки силен военен флот, той открито събрал около себе си всички разбойници от гръцките острови и малоазийското крайбрежие и с тяхна помощ контролирал транспорта по основните морски пътища. За да се бори с пиратите, Рим привлякъл корабите на Кипър и Родос, като въвлякъл морските разбойници в неравни битки. След това господството на Митридат по море западнало.

Но се появили нови силни врагове – киликийските пирати. Към киликийците се присъединили картагенци, гръцки пирати, избягали роби и обеднели италианци. Те започнали

да заплашват корабите, които пътували към Остия, и постепенно се превърнали в сериозна опасност за римската власт. Малките маневрени кораби на киликийските пирати с един ред гребла, наречени либурни, по-късно послужили за прототип на римските военни кораби.

Според древни източници, за да сплашат враговете си, пиратите окачвали на реите знамена с череп или скелет – символи на смъртта. Тактиката на пиратите била проста. След като откриели кораб край брега или в пролива между островите, те плавали към жертвата си и от кастела – високата палубна надстройка на кораба – скачали на нападения кораб. Изходът от битката обикновено се решавал в ръкопашен бой с меч и кинжал. Римските военни кораби принуждавали разбойниците да се бият и побеждавали благодарение на превъзходството на човешка сила.

Киликийските пирати били обединени не само за грабежи в морето, те и на сушата живеели в общности, управлявани от техни собствени закони.

По крайбрежието били издигнати сигнални кули, които се виждали отдалеч, за да сигнализират за пристигането на плячка – търговски кораби – или за приближаването на военни кораби. Многобройните малки заливи, защитени от скали, служели като идеално убежище за пиратските кораби. Освен това в планините били построени крепости, недостъпни за врага.

Основната плячка на пиратите били парите, които те получавали като откуп за богати пленници, както и под формата на вноски, плащани на пиратите от пристанищните и крайморските градове срещу обещанието да не им вредят.

За омразата, с която киликийските пирати се отнасяли към римляните съобщава Плутарх: „Когато някой от заговорниците изкрещявал, че е римлянин, и назовавал името си, те, преструвайки се на уплашени и смутени, се удряли по бедрата и коленичили, го молили за прошка. Несчастният пленник им вярвал, като виждал унизените им молби.

Тогава някои от тях му обували обувки, а други го обличали в тога, за да не го сбъркат отново. След като се подигравали така с него и се наслаждавали на мъките му, накрая те спускали един трап наред морето и му заповядвали да слезе, като му пожелавали добър път; ако нещастникът откажел, го избутвали зад борда и го удавяли“.

През 75 г. пр.н.е. Юлий Цезар е пленен от пирати на път за Родос. Въпреки това изглежда сякаш е капитан на кораба.